

[Rimstad.]

projekter inden for den danske produktion. Det er klart, at man gerne vil begynde med vil prøve sig frem med hensyn til beløbets størrelse, men det bør siges, at de 5-10 mill. kr. ikke rækker så langt i det udviklingsarbejde, der i dag foregår inden for den danske produktion. Til sammenligning tjener, at det selskab, jeg leder, kun tegner sig for omkring 1 pct. af den danske industrieksport, men det har et udviklingsbehov, som i dag i kroner og øre ligger i samme størrelsesorden som det beløb, man har tænkt sig her at stille til rådighed for hele den samlede danske produktion. Jeg siger naturligvis ikke dette, fordi jeg er af den anskuelse, at staten skal dække alle den danske produktions udviklingsomkostninger gennem lån, men jeg siger det, fordi jeg gerne vil gøre det helt klart, at behovet er meget betydeligt, og at man vil få særdeles store vanskeligheder med at fordele det foreslåede beløb, fordi der vil fremkomme et meget omfattende antal kvalificerede ansøgninger.

Denne problemstilling får mig i første omgang til at drage en vis parallel med eksportkreditrådets virksomhed, hvor det jo netop drejer sig om i fællesskab at løbe en risiko dér, hvor den enkelte ikke kan påtage sig en sådan på grund af dens størrelse. Men sammenligningen er — når man går videre — ikke helt god, for eksportkrediten skal blot støtte en række forretninger, der er risikable inden for et vist omfang, men hvor risikoen kan gøres til genstand for en vurdering, ganske vist mere eller mindre god, men i reglen en vurdering af acceptabel standard.

Sådan ligger det ikke med hensyn til dette lovforslag, her er der ikke tale om forretninger, men om udvikling, om udviklingsprojekter, og ifølge sagens natur må det derfor i langt højere grad være et spørgsmål om et enten-eller. Man må af den grund gøre sig det klart, at der vil blive tale om mange skuffelser, hvor omhyggeligt man end vil gå til værks, hvad vurderingerne angår. Almindelige forretningsmæssige betragtninger som dem, man gør sig ved tildeling af eksportkreditter, må man nok i de fleste tilfælde lade ude af billedet. Den långivning, det her drejer sig om, må ansues som et middel, der skal

sikre, at ingen muligheder forbliver uudnyttede, fordi de voksede frem på den stenede mark i stedet for på en givtig ager. Dette er først og fremmest en samfundsmæssig betragtning. Vi finder, at det foreliggende lovforslag er forment således, at det ikke går den enkelte, det være sig en person eller et firma, for nær, når det gælder om at høste dér, hvor ideerne får mulighed for at gro frem. Vi finder, at denne tilrettelægning hviler på et sundt princip. Staten skal nok være hjælper, men ikke herre. Den skal træde et skridt tilbage med sine krav, hvor det selvstændige initiativ og arbejdsomheden skal finde sin belønning, sådan at kun den hjælpende ydelse, men ingen profit vender tilbage til statens kasse.

Når dette er sagt, vil jeg i øvrigt gerne sige nogle ord om § 7 og den fortolkning, man giver denne i lovforslagets bemærkninger, idet de betragtninger, der her anstilles, forekommer mig meget teoretiske. Bestemmelsen om, at fondets bestyrelse i lånevilkårene kan fastsætte, at udnyttelse af resultaterne af det iværksatte udviklingsarbejde ikke uden samtykke fra bestyrelsen kan finde sted uden for Danmark, så længe lånet ikke er tilbagebetalt, synes mig ganske ejendommelig, dels fordi en udnyttelse i udlandet ofte vil være det primære for produkter, for hvilke hjemmemarkedet spiller en forsvindende rolle — og det er tit tilfældet — dels fordi en sådan udnyttelse skal tilrettelægges på lang sigt, mange gange på et tidspunkt, da udviklingsarbejdet endnu ikke er helt afsluttet.

I bemærkningerne står der endvidere, at låntagerne skal være villige til, så længe lånet løber, at meddele fondets bestyrelse alle oplysninger om det iværksatte arbejde. Dette krav vil antagelig i mange tilfælde afholde virksomheder fra at søge kontakt med fondet vedrørende ellers egnede projekter, fordi en hemmeligholdelse af de opnåede udviklingsresultater kan være helt afgørende for forretningsomfanget, i særlig grad hvor patenteringsmulighederne er aktuelle.

Endelig er der spørgsmålet om risikodelingen og bemærkningerne om hovedstolens nedskrivning, hvis låntagerne ikke ønsker at beholde udviklingsresultaterne. Jeg tror, at netop de tanker, man her har gjort sig, er dem, der er mest præget af